

ANTONI CASTEL

Europa, retratada a Durban

Europa s'ha quedat retratada a Durban, a la conferència de l'ONU contra el racisme. Cedint davant les pressions de la diplomàcia nord-americana, Europa ha confirmat l'escàs marge de maniobra de què disposa davant l'amic americà, per molt que es parli d'una política exterior comuna i independent, alhora que ha perdut una bona oportunitat per discutir sobre el racisme i la xenofòbia i parlar sobre les responsabilitats colonials.

El pretext per a rebaixar el nivell de les delegacions han estat l'obstinació dels països àrabs per equiparar sionisme i racisme i els plans dels africans de demanar compensacions per la tracta negra, l'esclavatge i el colonialisme. En absència dels occidentals, almenys dels caps de les diplomàcies, la cimera s'ha transformat en un al·legat contra Israel, titllat de racista, una condemna un pèl exagerada que ha capitalitzat els treballs tot implicant d'altres debats, com han recordat l'alta comissària de l'ONU per als drets humans, Mary Robinson, i algun delegat africà, enfadat perquè no s'ha parlat de l'esclavatge.

I així s'ha complert el pronòstic de la diplomàcia activa de George Bush, que anunciava el fracàs de la cimera en cas que es desqualifiqués el sionisme. Perquè no es pot parlar de cap manera d'èxit quan els debats s'han encallat en un tema i en la reunió no hi han participat tampoc ni asiàtics ni llatinoamericans, que alguna cosa tenen a dir sobre el colonialisme. I per als qui encara dubten només cal recordar que l'estrella de la cimera ha estat Fidel Castro, que semblava que hagués viatjat pel túnel del temps des de l'època en què la Tricontinental generava il·lusions d'igualtat, fa trenta anys.

Reduïda la cimera a una trobada d'amics, la condemna dels àrabs ha perdut valor. Si haguessin renunciat a fustigar el sionisme, podrien haver conduït les discussions a una qüestió cabdal: la vergonyosa opressió a què estan sotmesos els palestins per part d'Israel. Però van caure en el parany d'entrar en un debat per-

dut per endavant: perquè el sionisme és un moviment polític que creix amb l'holocaust, una tragèdia amb responsabilitat d'Europa que no podem oblidar. I si s'ataca el sionisme, es pot acabar menyspreant l'holocaust. Una pàgina negra de la història que, com ha destacat Kofi Annan, fa encara més injustificable la intransigència del dirigents israelians.

En descàrrec dels àrabs, cal dir que Europa, per la mala consciència d'Auchwitz, i els EUA, per la pressió dels lobbys jueus, s'han mostrat massa comprensius amb Israel. Mentre als israelians

“No es pot parlar d'èxit quan els debats s'han encallat en el sionisme i en la reunió no hi han participat ni asiàtics ni llatinoamericans”

se'ls permet la violació continuada de les resolucions de l'ONU i la pràctica del terrorisme d'estat, als àrabs se'ls tracta com a delinqüents potencials. Les sancions contra l'Iraq, que solament contribueixen a delmar la població i a enriquir l'entorn de Saddam, i la fòbia a l'islamisme, acusat de tots els mals imaginables, en són una bona mostra.

No sabem què hagués passat si Europa no s'hagués arronsat, tan sols podem dir que la presència europea hagués enriquit la cimera, fent-la més plural. Però per a participar-hi calia estar disposat a sentir els retrets dels africans fills dels colonitzats i descendents dels esclaus i les queixes dels àrabs. I sense escoltar la veu

dels humiliats, poc s'avançarà en la reconciliació entre colonitzador i colonitzat. En un temps en què fins i tot el papa Joan Pau és capaç de demanar perdó pels “errors i omissions” de l'església, ja va sent hora que Europa assumeixi un passat en el qual destaca l'ombra de l'ocupació del continent africà.

Demanat perdó per la ignomínia no es justifiquen les responsabilitats africanes en la tracta, que n'hi va haver, ni es beneeixen els excessos de bona part dels dirigents del continent negre contra els seus ciutadans. Al contrari, el perdó ajudaria a superar un passat de violència, que és una llosa que impedeix unes relacions d'igual a igual, de respecte mutu.

L'absència europea és més imperdonable perquè la cimera se celebra en un país, Sud-àfrica, que va patir durant més de quaranta anys un racisme institucionalitzat que desproveïa de qualsevol dret la majoria no blanca. Un règim d'apartheid, instaurat pels descendents dels colons holandesos i hugonots a partir de 1948, que va ser tolerat per Occident perquè garantia l'estabilitat de la regió de l'Àfrica més desenvolupada. En nom de la geoestratègia, es va permetre que milions de negres, mestisos i asiàtics fossin trepitjats, expulsats de les seves terres, obligats a amuntegar-se en suburbis allunyats de les ciutats blanques.

I ara, quan fa tan sols deu anys que es va començar a desmuntar l'*apartheid*, els governs europeus i els dels Estats Units es creuen amb el dret moral de donar lliçons a Thabo Mbeki, el president sud-africà. Ni més ni menys que a Mbeki, que va ser un dels suports de Nelson Mandela en la difícil tasca de passar pàgina a la humiliació sense violència. I als palestins, discriminats a la seva pròpia terra fins a punts que ens recorden l'*apartheid*, se'ls demana moderació en el llenguatge. Com si una persona que se li ha robat la terra i se li ha destruït la casa perquè el seu fill simpatitzava amb la resistència se li pogués demanar prudència. Quin absurd!!